

# L'ESPURNA

Franqueig concertat

L'obrer no lluita per al capitalisme, sinó per a una nova Humanitat on no hi hagi ni explotats ni explotadors.

Segona Epoca. Any II. Núm. 87

Girona, dijous, 25, de febrer de 1937

EDICIÓ DE LA TARDA

## PORTANTVEU DEL P.O.U.M. A LES COMARQUES GIRONINES

Una Espanya feixista fóra presonera del capitalisme italo-alemany. Una Espanya democràtica fóra el manxaire de l'imperialisme anglo-francès. Una Espanya Socialista fóra l'eix de la Revolució Mundial i, per tant, l'alliberació de tots els explotats

*Comença a prendre una perillosa volada, la tesi del mal menor, segons la qual essent preferible la República Democràtica al feixisme, cal defensar-la i reviure-la.*

*Plantejat el problema a través del simplisme lògic que caracteritza la coneguda panacea del mal menor, no té pas volta de full: enfront de l'autoritarisme capitalista, República Democràtica!*

*Les conseqüències, però, no poden esdevenir més funestes per a la classe treballadora. Ressuscitar aquesta doctrina, que nosaltres, de bona fe, creïem definitivament arxivada, és, a fi de comptes, una de les mil maneres diplomàtiques per escamotejar i fer fonadissa la Revolució proletària.*

*Ens explicarem.*

*Es evidentíssim que la consigna democràtica no és pas una fórmula autóctona, filla única de casa nostra, producte del país ibèric. Clar que no han mancat entre nosaltres els bons col·laboradors, els excel·lents titelles, els comparses en figura de protagonistes. Però, l'autèntica cuina, la veritable, no en dubteu pas!, és el Foreign Office i el Quai d'Orsay.*

*Es l'imperialisme anglo-francès qui ha dictat la « fórmula salvadora » L'objectiu és ben clar: fer una Revolució a mida dels seus interessos de classe.*

*Una Espanya feixista fóra presonera del capitalisme italo-alemany.*

*Una Espanya democràtica fóra el manxaire de l'imperialisme anglo-francès.*

*Una Espanya Socialista fóra l'eix de la contestació revolucionària mundial i, per tant, un perill imminent per a la burgesia europea, ja sigui democràtica, ja sigui feixista.*

*La tesi del mal menor no accepta la darrera premisa; ans al contrari pretè adormir l'abrandament revolucionari per tal de fer entendre a les masses que la tutela franco-britànica és millor i més benigna que la tutela germano-italiana.*

*El nostre deure és barrar-li el pas; puix la democràcia burgesa, avui encara vigent a la Gran Bretanya i a França, no tindrà altra sortida, en un avenir molt pròxim, que endreçar la democràcia i substituir-la per la violència feixista. Negar aquesta veritat, és tan com negar la decadència del sistema capitalista. La tesi del mal menor ens situa enfront d'un dilema: ésser vasalls d'uns o ésser-ne dels altres. El proletariat ha de tirar al dret, pel camí de la seva emancipació.*

*La tan tristement cèlebre doctrina del mal menor ha estat una mena d'opi per a la classe treballadora espanyola.*

*Abans que la Lliga, l'Esquerra!—raonaven molts obrers i camperols. I, a fi de comptes, la Lliga es feia mestressa del Poder.*

*Abans que les dretes, el Front Popular!—repetiren més tard. I el Govern del Front Popular, per impotència i per incapacitat, feia possible la rebel·lia feixista.*

*La tesi del mal menor és una tàctica en defensiva constant; mai, és ofensiva. La iniciativa es deixa sempre, a mans de l'adversari.*

*Es el cas d'Alemanya. Abans que els centristes, els reformistes!—Abans que els nazis els centristes!—I de claudicació en claudicació, fins a Hitler.*

*Es el mateix procés que seguí el moviment austríac. Amb una sola diferència: que l'austro-marxisme, en els darrers moments, reaccionà. Però, era massa tard: el feixisme l'havia guanyat per mà; que els socialistes havien perdut la iniciativa i restaren, des de molts temps, a la defensiva.*

*El proletariat espanyol ha de proclamar ben alt i ben clar que es sent massa avar de la seva sang per vessar-la en benefici del vampirisme capitalista, i no, per la seva pròpia i exclusiva llibertat.*

Els nostres combatents gironins a Bellestar



Hom pot ésser orgullós de pertànyer a un partit, com el POUM. on cada militant és un soldat de la Revolució. Uns, al front, lluitant contra els mercenaris feixistes amb les armes a la mà; els altres, a rearguarda, dedicats als imprescindibles treballs d'organització interior i de reconstrucció econòmica social.

### CRÒNICA DIÀRIA

#### Els escapularis d'En Lerroux

Finalment a Madrid s'han decidit a obrir les caixes fortes dels personatges funests que enviliren la República. A la de l'ex-president Alcalà Zamora hi han estat trobats joies i valors de l'Estat. A la del germà del carnestoltes de Sevilla també hi havia riqueses de la mateixa classe. A la d'Alexandre Lerroux no hi quedaven més que uns quants rosaris i escapularis.

Fantàstic. En la projecció del temps, la barra i la maldat d'aquest subjecte prendrà unes proporcions insospitades.

La història del cèlebre partit radical és una història proteica. Organisme compost de lladres i de "jóvenes bárbaros" de bona fe; de pirates i de convençuts admiradors de Nietzsche, per força n'havia de sortir, d'una tal barreja absurda, una trajectòria tenebrosa.

Qui no coneix la vida del cèlebre "Pepe el Moreno" i la Conxa (així anomena Benavides a Emiliano i la seva querida)? Ha estat el deixeble més aprofitat del gran mestre emperador del Paralel. El més aprofitat perquè el senglar Pérez (més conegut per Pérez Madrigal) va tardar molts més anys a fer-se del partit lerrouxista. Aquest tipus, que ocupava un lloc "oficial" al servei de la canalla feixista, recentment fugí enduent-se un grapat de milions. I doncs, què es pensava En Franco?

Difícilment, però, cap deixeble lerrouxista ha arribat a avantatjar al mestre. El negoci de la calç i el ciment, els relloges, l'estraper-

lo, l'arròs i el morenc, la transatlàntica, etc., tota la gamma de roboris i desfalscs era coneguda i practicada per un home al qual la democràcia burgesa conferí la cura dels destins del país.

Lerroux sabia que tenia carta blanca per a saquejar el patrimoni del poble ibèric. Era un pacte tàcit establert amb la reacció panspanyola, a canvi de distreure, amb la seva demagogia d'andalús de La Rambla, l'atenció de la classe revolucionària.

L'instrument que amb més porfídia utilitzava per a entabanar a les masses, estava compost d'escapularis i rosaris. Ara, en la seva immunda vellesa, rublerta la seva caixa amb els milions robats amb alevosia, s'ha passat suaument la mà per la seva porca panxa, s'ha gratat el clatell i ens ha deixat els escapularis.

Joan QUER

#### Toc d'alerta per als «valents»

Unes mainades han embrutat alguna paret gironina amb "moris al PO. UM. Sabem qui són els «valents» que els indueixen.

Declinem tota mena de responsabilitat.

Es el darrer avís.



# Els italians en vigílies de la posta en vigor del control de costes, desembarcaren a Espanya 10.000 "voluntaris" més

## BARCELONA

### Comunicats oficials del Front d'Aragó

#### El d'ahir nit

*Divisió Carles Marx i Ascasso.* — Res de nou.

*Divisió Durruti.* — Tiroteigs en les posicions sobre l'Ebre sense conseqüències. Lleuger duel d'artilleria en aquest sector.

*Divisió Jubert.* — Al sector d'Azaila l'enemic ha canonejat el Purvurell, i les nostres bateries han contestat l'atac i les ha fetes emmudir.

A la resta del front tiroteigs sense conseqüències.

#### El d'aquest matí

*Divisió Carles Marx.* — Tiroteigs a les proximitats d'Osca sobre una rajoleria facciosa.

*Divisió Macià - Companys.* — Lleuger tiroteig i duel d'artilleria. Als altres sectors sense novetat.

#### El Consell de la Generalitat

Barcelona (2 tarda). — En rebre als informadors el president

Companys els ha manifestat que aquesta nit seguirà el Consell reunit, suspès ahir. S'ha ratificat en les seves manifestacions fetes ahir de què el Consell tindrà un gran interès.

#### Intoxicació

Barcelona (2 tarda). — Aquest matí a la torre "Peris Manxeta" i degut a una escapada de gas ha trobat la mort la companya Victòria Layet de 25 anys i greument intoxicada una altra.

#### Toreski ja està bo

Barcelona (2 tarda). — Avui per primera vegada després de la seva malaltia que l'ha allunyat per dos mesos, de la vida "d'speaker" ha reemprès les seves activitats el company "Toreski" excellent amic dels dissortats i component de "Radio Barcelona" en l'emissió de "Radio Beneficència".

## MADRID

#### Impressió del dia

Ha minvat bastant l'activitat que es venia desenvolupant al sector del Jarama. La iniciativa continua a les tropes, però en el dia d'avui s'ha notat en aquest sector una major tranquil·litat.

La situació de les forces lleials ha millorat notablement en aquests

sat de relleu l'esperit immillorable de les forces republicanes, així com la ferma disciplina que han aconseguit assimilar. Tant als sectors corresponents a San Martín de la Vega, La Maranyosa i altres, les nostres forces baten completament els nuclis de comunicació.

Els rebels, en les primeres ho-

res d'aquesta nit, intentaren contraatacar alguns punts dominats per les tropes lleials, entre ells el del Pingarrón. Els lleials, que aquesta vegada esperaven l'agressió la rebutjaren sense gran esforç i novament es dedicaren a la fortificació amb gran intensitat, per la qual cosa aquestes posicions es mantenen inexpugnables.

Pels sectors més propers a Madrid, déiem avui al migdia, que s'havia operat amb èxit per alguns d'ells, especialment a Usera i Carabanchel. En el primer d'aquests sectors s'han pres dues cases més als rebels, les quals han estat conquistades en una lluita aferrissada cos a cos, perquè els rebels, encara que en va, han tractat d'oposar una certa resistència. A Carabanchel, després d'una lluita que ha durat bastant temps, s'ha conquistat el lloc conegut pel Blandón, el qual millora en gran manera les posicions republicanes, ja que, a la vegada que allunya més i més el front de les immediacions de Madrid, deixa una gran zona de terreny en la qual els rebels no poden operar. Tant és així que els feixistes s'han vist obligats a retirar les seves bateries per tal d'evitar que les nostres les desplacin violentament.

També s'han desenrotllat petits combats a la Ciutat Universitària i al límit del Parc de l'Oest. L'exèrcit lleial s'ha lliurat a la labor de perseguir i desfer nuclis facciosos que pretenien hostilitzar l'exèrcit popular.

Continuen en igual estat les operacions a la província d'Àvila i altres sectors del Nord de Madrid. Per Guadalajara, Guadarrama i Somosierra, intens canoneig rebel, el qual no ha tingut conseqüències pel fet d'ésser acallat el foc feixista per les bateries lleials.

Durant la jornada d'avui, aprofitant la claror del dia, l'aviació lleial s'ha dedicat a bombardejar posicions feixistes a diversos sectors del front del Centre amb positius resultats.

#### Hem tallat la carretera que uneix Priego amb Alcalà la Real

Jaen, 25. — Les nostres forces del sector d'Alcalà la Real mantenen les posicions últimament conquistades i hostilitzen constantment l'enemic.

La companyia "Bautista" del quart batalló de Jaén, ha ocupat la Silera, important lloc de la carretera de Priego, per la qual cosa ha quedat tallada la comunicació entre aquesta població i Alcalà la Real.

Les nostres forces tenen encercada materialment l'esmentada plaça, i tot fa creure que no trigarà a caure a les nostres mans. Des de Castillo de Locubín es dominen les posicions enemigues, que són batudes eficaçment per les nostres forces.

La moral dels nostres milicians és excellent i l'esperit de la lluita molt ferm. El batalló de Jaén, en aquest sector, està escrivint pàgines admirables.

#### Pro-edificis destruïts

Madrid (4 tarda). — La Junta de Defensa ha creat una ponència que estudiarà el cas dels edificis enrunats de Madrid per a procedir a la seva destrucció total o aranjament ja que constitueixen un perill per a la via ciutadana.

Ha quedat nomenat president de la mateixa el senyor Julià Besteiro.

#### Nou subsecretari de guerra

València (4 tarda). — Proce- dent de Casablanca ha arribat aquest matí a l'aeroport el nou subsecretari de guerra. Ha conferenciat després amb el Govern de la República.

#### «L'enemic està seriosament crebantat», declara Miaja

Madrid, 25. — El general president de la Junta Delegada de Defensa de Madrid ha tornat al seu despatx a les darreres hores de la tarda, després d'haver passat el dia recorreguent els fronts que estan sota el seu comandament.

A les vuit de la nit rebé els periodistes i els digué:

— El dia ha transcorregut amb tranquil·litat. No s'ha efectuat cap moviment de forces, ja que l'enemic està seriosament crebantat després de les baixes que durant aquests dies els ha causat l'exèrcit popular. Tot ha quedat reduït, en el dia d'avui, a petits tiroteigs.

#### Dos obusos facciosos sobre Madrid

Madrid, 25. — A les primeres hores de la nit, l'artilleria feixista ha fet dos disparos contra el case de la ciutat.

Un dels obusos en esclatar aconseguí alguns transeünts. Un home ha quedat mort a l'acte.

## ESTRANGER

#### Els obrers tindran vacances

Londres (4 tarda). — Es creu com a cosa verossímil que els obrers anglesos i francesos tindran aviat les seves vacances anuals pagades.

#### Cap a la revindicació total

Nova York (4 tarda). — Sis cents obrers d'una important fàbrica de rellotgeria de l'estat d'Illinois i 900 d'una fàbrica de calçat de Boston s'han declarat en vaga avui. El motiu és el de demanar més augment de sou.

#### S'han de reprendre les relacions amb l'Espanya lleial

Londres (4 tarda). — El Consell Regional Pro-pan demana al govern anglès que es reprenguin les relacions normals amb l'Espanya lleial.

#### Ramon d'Unamuno es mort

París (4 tarda). — Malgrat les notícies que hem rebut de si era mort o no Ramon d'Unamuno, avui hem rebut un telegrama anunciant com a verídica la nota de que havia estat mort pels rebels al sector del Jarama.

L'altre projectil no ha causat desgràcies personals.

## OVIEDO

#### L'enemic es troba en situació compromesa al Naranco

Gijón, 25. — Es coneixen interessants detalls del desenvolupament de la lluita en els diversos sectors del front asturià.

Sector San Lázaro-Buenavista. — La lluita s'ha endurit per moments en aquest sector. Els braus milicians tenen a ratlla a l'enemic, que s'està jugant la pell. Avui s'han destacat en aquests combats els bascos. Els batallons Perezagua, CNT i Rússia, que comanda el tinent coronel Rahola, han fortificat avui les posicions que s'estenen fins Olivares, a la zona recentment conquistada.

En aquest sector es troba el Pic de Pando, sobre San Claudio, que és un vigilant de tota la part del Naranco. L'enemic va tenir, temps enrera, la pensada de conquerir-lo. La nit la dedicaren els rebels a una concentració de forces, que sortiren dels seus cataus, després d'una intensa preparació artillera. L'energia dels bascos va desconcertar l'enemic i li feu perdre una gran part dels seus homes. L'enemic ha de provisionar el Naranco per mitjà de muls.

Per la part de Buenavista, és la Casa del Jabonero, la posició on es concentrava principalment l'atenció del comandament i dels nostres lluitadors. Sense ella, tant la plaça de braus com l'Estadiu, deixen d'ésser punts forts. Per a aquesta acció, els nostres rebren forces de refresc i es llançaren a fons amb llurs millors armes. Les nostres tropes, en aquest sector, es mengen materialment el terreny.

#### La situació és greu a Austria

París (4 tarda). — Tots els observadors convenen que el punt més difícil en el moment actual no és la situació Espanyola sinó la d'Austria.

De tots és sabut que el Front Patriòtic vol restablir la dinastia dels Strasbourg. La única solució que hi veuen els observadors seria la total col·laboració lleial, per part dels austríacs, amb els Estats de la Peita Entesa.

#### Deu mil italians més a Espanya

París (4 tarda). — "L'Oeuvre" publica una informació dient que mentre s'estudia el pla de control de costes i en vigílies de la implantació del mateix o sia els dies 18 i 19 de febrer els italians desembarcaren 10.000 "voluntaris".

La senyora Talbois diu que mentre no es controlin les costes mallorquines, els italians seguiran empleant el medi d'enrolar "voluntaris" en llurs posicions estrangeres i enviaran continuament indígenes als rebels espanyols.

LLIÇÓ III. — Puericultura prenatal i intra-natal.

LLIÇÓ IV. — Puericultura post-natal. — Cuidados que exigeix el nou nat. — Desenrotllament, pes i talla.

LLIÇÓ V. — Higiene del nou nat - llit - habitació - primera sortida. — Alimentació del nou nat.

LLIÇÓ VI. — Cuidados especials als nens prematurs i als febles-confe-nits.

LLIÇÓ VII. — Puericultura de l'alletament. — Cuidados que necessiten els alletats. — Alimentació de l'alletament. — Dentició.

LLIÇÓ VIII. — Lactància per dida o mercenària. — Condicions que deu instituir-se. — Elecció de dida. — Precaucions de les dides. — Guardalactants i cambres d'alletament.

LLIÇÓ IX. — Lactància artificial. LLIÇÓ X. — Puericultura de l'alletament. — Alimentació complementària. — Preparació de sopes. — Règims als 8, 9, 10, 12 i 18 mesos.

LLIÇÓ XI. — Puericultura en la 1.ª infància. — Alimentació. — Exemples de plats infantils. — Règim dels 18 als 30 mesos. — Menú per als nens de 2 a 4 anys. — Menú dels 4 anys fins al final de la primera infància.

LLIÇÓ XII. — Higiene general del nen. — Son - calefacció - vestits - aire - sol - bany - el xuclador - jocs com deuen orientar-se.

LLIÇÓ XIII. — Desenrotll de la intel·ligència i del llenguatge.

LLIÇÓ XIV. — Profilaxis de les malalties infeccioses. — Malalties evitables.

LLIÇÓ XV. — El nen abandonat - causes. — Inconvenients de l'Hospici. — Ventatges de la seva formació en cases maternals.

LLIÇÓ XVI. — Puericultura pre-escolar i escolar.

### Espectacles

**Teatre Albéniz.** - Velada de Opera. El gran cantant Laurence Tibbet fa una gran creació en aquesta cinta de la Fox. El vegem cantant troços de «Carmen» i el «Plagiari» que són una meravella.

La cinta musical 100 per 100 és en tot moment agradable.

«Flor del Arrabal, per Spencer Eracry i Jean Harlow.

Una bona pel·lícula que ens presenta un barri de pescadors de la tonyina. Les fàbriques d'envasar i la pesca de l'esmentat peix son troços intercalats a la cinta de la «Metro». De bonic argument i bona interpretació per part dels artistes.

#### PROGRAMA PER AVUI

**Saló Durruti.** — «La reina del barri», per Jane Wilters. «Mademoiselle Doctòr», per Myrna Loy i George Brent, i el documental «Esfamos con vosotros».

## Los paseos de la Rambla Cese la frivolidad suicida

Los dos mitines celebrados el domingo pasado, a la misma hora, en nuestra ciudad, me sugieren el presente comentario.

Dejemos la clasificación de los dos auditorios respectivos. Claro vió el que quiso, como los trabajadores saben situarse en su puesto.

Pretendemos analizar otros aspectos con ser ese muy interesante y sugestivo.

Habréis observado cada día la animación de la Rambla, a ciertas horas, con una tonalidad bullanguera y frívola impropia de la situación trágica que atravesamos.

El anuncio de los dos actos que ya he mencionado, interesantes de cierta manera para unos y otros, me hizo suponer que la sensibilidad de las conciencias (creía que tenían) de los paseantes cotidianos, se sentiría movida a realizar el pequeño sacrificio de sus paseos para hacer acto de presencia en los mitines que se celebraban.

Dejé, por un momento, la concentración de mis camaradas en la Plaza de la Independencia y, luego de contemplar las hermosas calvas de los social-reformistas que aplaudían a Comorera, llegué a la Rambla.

El mismo espectáculo de cada día. Arriba y abajo, ir y venir de los eternos vagabundos, con ese paso de los que andan sin ir a ninguna parte. La misma despreocupación indignante, parecían habitantes de otro planeta.

Esto no debe continuar así. Mientras los unos trabajan, se sacrifican y mueren en los campos de batalla, a cuatro pasos de aquí, a otros no les preocupa otra misión que la de divertirse. Ante el mucho trabajo urgente de no hacer nada útil, en toda la semana, se dedican a divertirse el domingo, hay que recogerlos y llevarlos a realizar la gente no puede estar parada. Sería suicida consentirlo.

Los señoritos remilgados que tras al frente a hacer trincheras. Su presencia en la retaguardia supone una desmoralización que no puede continuar.

Y las niñas románticas, de labios pintados y cabello a la permanente, a fregar y coser, a trabajar en algo útil, mientras nuestras compañeras obreras se instruyen en el manejo de las armas ante la inminente necesidad de usarlas pronto.

Esa será la única manera de terminar con el espionaje en retaguardia

## Otra maniobra de los que quieren la unidad

Dada la gravedad de los momentos que atravesamos y de las múltiples necesidades de los compañeros que luchan en los frentes de batalla, el SOCORRO ROJO DEL P.O.U.M. en todo momento ha trabajado energicamente en la recaudación de ropas y víveres y en su envío a los camaradas que heroicamente defienden las conquistas del proletariado. Sin exagerar diremos que hasta la fecha sobrepasan de treinta y cinco el número de toneladas de víveres que han sido enviados a Madrid por este SOCORRO ROJO DEL P.O.U.M. hecho que demuestra la actividad y el interés que el COMITÉ CENTRAL DEL SOCORRO ROJO DEL P.O.U.M. ha desplegado en todo momento en beneficio de los caídos en la lucha.

Sin embargo acaba de constituirse el Comité de Ayuda Permanente a Madrid compuesto por representantes de todas las organizaciones sindicales y

de desbaratar los planes peligrosos de la 5.ª columna, cuyos paseantes de la Rambla constituyen la avanzada más descarada.

P. GUIRAL

políticas de Cataluña y a pesar del vivo interés que el COMITÉ CENTRAL DEL SOCORRO ROJO DEL P.O.U.M. ha demostrado en todo momento para colaborar en toda obra de socorro a las víctimas del fascismo, se ha prescindido de una manera vergonzosa de su cooperación en la formación de dicho comité.

EL COMITÉ CENTRAL DEL SOCORRO ROJO DEL P.O.U.M., acostumbrado a ser víctima de oscuras maniobras de los más entusiastas de la unidad no se ha visto del todo sorprendido pero ha decidido hacer pública esta nota porque todos los obreros revolucionarios y todos los camaradas antifascistas no extrañen de la no participación del SOCORRO ROJO DEL P.O.U.M. en el mencionado comité.

No obstante el SOCORRO ROJO DEL P.O.U.M. continuará activamente mandando víveres y ropas al frente de Madrid y estará como siempre dispuesto a colaborar con todas las organizaciones obreras y antifascistas en todo trabajo de ayuda y socorro a los caídos en la lucha contra el fascismo a pesar de las maniobras y zancadillas que puedan oponerse a su paso, ya que el COMITÉ CENTRAL DEL SOCORRO ROJO DEL P.O.U.M. está dispuesto a luchar contra todo y contra todos los que obstaculicen en su marcha hacia el triunfo de la Revolución Socialista.

Comité Central del Socorro Rojo del P.O.U.M.

Barcelona, febrero 1937

## PROTEGIU-VOS!

Consells, normes, precaucions a adoptar contra els

## Bombardeigs aèris

Il·lustrat amb 17 fotografies  
Preu: 60 cèntims

Exclusiva de venda:  
**EDITORIAL MARXISTA**  
Banyes Nous, 16. — Barcelona  
o al C. L. del P. O. U. M.  
Ciutadans, 12. — GIRONA

## Una dita popular



De l'enemic que no veig Déu em guardi que del que veig ja me'n lliuraré jo. Però com que Déu.... vigila, obrer! No et deixis arrabassar a la rera-guarda el que el teu camarada defensa al front.

## Línia M. S. A.

## Nou horari de trens

Des del 20 de febrer del 1937

N.º tren	Barcelona	Empalme	Girona	Figueres	Port-Bou
280	5'12	10'37	12'25	14'40	15'51
1214			5'07	7'26	9'14
242 bis	7'25	9'32	10'21	11'33	12'29
248 ter.	19'10	21'08	21'47		

N.º tren	Port-Bou	Figueres	Girona	Empalme	Barcelona
243 bis			5'45	6'50	8'40
281	11'48	13'30	16'27	18'35	21'56
Pb. 61-247	14'55	15'43	17'00	17'48	19'56
1127	17'20	18'41	20'28		

Tots els companys i companyes que vulguin prestar-se com a donadors desang, deuen passar per la porteria del Hospital de les Comarques Gironines, tots els dimecres de 7 a 8 del vespre, per fer l'anàlisi corresponent.

## Fulletó de L'Espurna 22 - El Taló de Ferro

poè corrent entre els homes de la seva espècie. Coincidint en això, amb Pere Deneilly, era d'opinió que Jackson tenia dret a una indemnització. Fins i tot, va anar més enllà qualificant de crueltat sense entranyes l'haver tirat al carrer aquell treballador que quedava del tot incapacitat, després de l'accident. Va repetir-me, ell també, que es produïen amb freqüència accidents a la filatura i que era un mot d'ordre de la Companyia d'oposar-se a totes les reclamacions que es formulassin en semblants casos.

—Això, representa centenars de mils dòllars per any per als accionistes, va fer. Aleshores vaig recordar-me de l'últim dividend que el pare havia cobrat, amb el qual havia comprat un magnífic vestit per a mi i uns quants llibres per a ell. Vaig recordar l'acusació que l'Ernest va fer-me quan em va dir que la meua faldilla era tacada de sang, i vaig sentir una esgarri-

fança de la meua carn sota les vestidures.

—Quan declaràreu que no vàreu dir que Jackson fou víctima de l'accident perquè volgué evitar una deterioració de la màquina?

—No, va respondre, cloent fortament la boca, amb amargor. Vaig declarar que Jackson havia estat ferit per la seva negligència i poca cura, i que la Companyia ni n'era responsable ni n'era mereixedora de cap blasme.

—Però, hi havia hagut negligència per part d'ell?

—Ja se'n pot dir negligència si és vol, o qualsevol altre mot que us plagui. El cert és que quan un home ha treballat moltes hores seguides està fatigat.

Aquell individu m'anava interessant. Sense cap dubte es tractava d'un tipus menys vulgar que els altres.

—Són més instruït que la major part dels obrers, vaig dir-li.

—He passat per l'Escola Secundària, va respondre'm. Vaig poder estudiar fent de

porter. El meu somni daurat era ingressar a la Universitat, però el meu pare va morir, i vaig venir a treballar a la filatura. Hauria volgut esdevenir naturalista, afegí tímidament, com si confessés una debilitat. Adoro els animals. En lloc d'això, he entrat a la fàbrica. En ésser contramestre vaig casar-me, vàrem tenir família i... vaig deixar d'ésser amo dels meus actes.

—Què voleu dir amb això?

—Pretinc explicar el perquè vaig declarar en el procés, per quines raons vaig seguir les instruccions donades.

—Donades, per qui?

—Pel coronel Ingram. És ell qui va indicar-me les declaracions que calia fer.

—I que vàreu fer que Jackson perdés el plet.

Féu un signe afirmatiu, i la sang li pujà a les galtes.

—I Jackson tenia una dona i dues criatures al seu càrrec.

—Ho sé, va dir tranquil·lament, però la seva expressió esdevingué més pesombrosa.

—Digueu-me, vaig continuar. Us va costar gaire, quan assistíeu als cursos de l'Escola Secundària, per a transformar-vos de l'home que éreu en l'altre capaç de fer un acte com aquest?

Vaig ésser sorpresa i vaig sentir-me espantada per la rapidesa amb la qual s'enfurismà. Va llençar una formidable blasfèmia (1) i estrenyà el puny com per a pegar-me.

—Perdoneu-me, digué al cap d'un instant. No, no em fou pas gens fàcil... I ara, jo crec que el millor que podeu fer es anar-vos-sen... Haveru tret de mi tot el que voliau. Però, tinc de fer-vos una advertència abans que us en aneu. No us serviria de res repetir el que us he explicat: Ho negaria, i no hi ha testimoni. Ho negaré tot fins els més petits detalls, i si cal ho negaré sota jurament al banc dels testimonis.

(1) Diguem per a explicar, no la blasfèmia de Smith, sinó la paraula enèrgica d'Avis, que aquestes virilitats del llenguatge, corrents en aquella època, traduïen a la perfecció la bestialitat de la vida que es portava llavors, vida més de felins que d'èssers humans.